

Textus. Studies of the Hebrew University Bible Project. Vol. XXVI.
Jerusalem, 2016. 270 pp. (02-6586659)

לא מדובר כאן בספר תורני, אלא בכתב עת אקדמאי-מקצועי המיועד לעוסקים בתנ"ך מן ההיבט ה'מדעי' בעולם כולו. כצפוי כמה מתשעת המאמרים שבו (כולם באנגלית) עוסקים בביקורת המקרא ה'ישנה', הגבוהה (מקורות הכתוב וכו') והנמוכה (שינויי גירסא מסוגים שונים), תחום שנמצא כמובן לגמרי מחוץ למחנה, והתועלת שבו לאנשי התורה היא כמעט אפסית ('כמעט' - כי לפעמים ניתן לדלות הערות נכונות וכיווני מחשבה באים-בחשבון גם מדברים שנכתבים בגישה פסולה לחלוטין, ואכמ"ל). אולם כמה מאמרים, בגיליון זה לפחות, שגם הם כתובים בסגנון מדעי לא-תורני, הם בעלי ערך אמיתי. כך למשל ידידי פרופ' יוסי עופר מתאר בפרוטרוט חלק של דף מתוך החלק ה'אבוד' של כתר ארם צובא (מתוך שמות פרק ח) שהגיע לאחרונה בדרך-לא-דרך ל'יד יצחק בן צבי', ומראה כמה הילכתא גבירתא בענייני ניקוד ומסורה ניתן לדלות ממנו אחרי זיהוי כל אותיותיו וסימניו (חלקם רק בעזרת צילומי אינפרא-אדום). ידידי פרופ' יצחק פנקובר משווה לפרטי-פרטים בין הנוסח המקובל לבין נוסח מגילת אסתר מתקופת הראשונים (המאה הט"ו) שהגיעה לידינו, תוך שהוא פורש לרווחה כדרכו כמה שאלות נוסח שכבר עסקו בהם קדמונים, כגון דרך כתיבת עשרת בני המן על פי הגרסאות השונות במסכת סופרים ומסורות עתיקות

נתקבלו במערכת

אחרות, ועוד ועוד. קבוצת חוקרים מתארת לפרטיה חלק מ'מגילה גנוזה' הכוללת חלקים מספר ויקרא שנמצאה במדבר יהודה ומתפרסמת כאן לראשונה, וחוקרת אחרת מתארת צמיד עתיק שבו פסוקי תנ"ך בתרגום יווני, מדייקת בנוסח התרגום ומגלה בו כמה גילויים חדשים. אין ח"ו לעולם התורה שום סיבה לחוש שחסר לו משהו עקב גישתו הלימודית-אמונית הבריאה והוותיקה מול עולם האקדמיה; אך לעיתים - כמו שכבר קורה בפועל אצל הרבה חוקרים תורניים - אפשר ללמוד משהו מהגישה המדעית-שיטתית המסודרת של המחקר האקדמאי המשובח (כשהוא מבוסס-עובדות ולא בנוי על רעיונות תוהו) וגם מדרך הצגתו באופן מסודר ושלם.